

Nr 308.

Av herr **Olsson** i Ramsta, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 69, med förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1918 års taxering till bevillning för inkomst samt till inkomst- och förmögenhetsskatt.*

I Kungl. Maj:ts proposition, nr 69, vid innevarande riksdag framlägger Kungl. Maj:t för riksdagen förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1918 års taxering till bevillning för inkomst samt till inkomst- och förmögenhetsskatt. Redan vid 1916 års taxering hade Kungl. Maj:t utfärdat förordning om särskilt avdrag vid taxering till bevillning för inkomst av kapital eller arbete.

Avdraget medgavs endast åt familjeförsörjare med tre eller flera barn och utgjorde högst 80 procent samt upphörde vid en inkomst av 2,400 kronor.

Vid 1917 års taxering hade ny förordning utfärdats av Kungl. Maj:t. Nu kunde alla familjeförsörjare bliva delaktiga av detta särskilda avdrag, ty avdraget utgick med respektive 20—15 à 10 procent av den beskattningsbara inkomsten och per barn räknat, dock i inget fall mera än 80 procent. Avdraget hade i 1917 års förordning utsträckts att jämväl omfatta taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt, varvid ett progressivt avdrag medgavs från 300 kronor för varje barn till och med tre stycken och till 500 kronor för varje barn däröver.

Kungl. Maj:ts förslag i propositionen, nr 69, till särskilt avdrag vid 1918 års taxering är tydligt en ytterligare påbyggnad och förbättring av 1917 års förordning, då nu föreslås, att det procentuella avdraget för den lägsta inkomstgruppen skall få gå upp till 90 procent

samt inkomstgränsen för avdrags erhållande flyttats från 2,400 kronor år 1917 till 3,000 kronor år 1918.

Det särskilda avdraget vid taxering till inkomst- och förmögenhetskatt är också i det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget utvidgat att omfatta inkomstgrupper upp till 6,000 kronor.

Om dessa höjningar av inkomstgränsen för avdragets utgående näppeligen kan sägas täcka den sedan förra årets taxering skedda prisfördyringen, så torde man dock få lov att medgiva, att, då någon fullständig utredning om verkningarna av dessa avdrag på kommunernas ekonomi icke föreligger, klokheten bjuder att icke gå längre.

Men däremot kan med fog riktas en anmärkning mot, att icke dessa avdrag enligt Kungl. Maj:ts proposition avses att göras obligatoriska.

Redan vid 1916 års taxering visade det sig, att en stor del taxeringsnämnder uraktlät att använda sig av den medgivna rätten till särskilt avdrag.

För att vid 1917 års taxering få taxeringsmyndigheterna att i största utsträckning låta förordningen om särskilt avdrag komma till användning, begärde riksdagen i sin skrivelse av den 30 mars 1917, »att vederbörandes uppmärksamhet uttryckligen skulle fästas på syftet med och innebörden av deras diskretionära befogenhet på förevarande område».

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länen anbefalldes också genom cirkulärskrivelse av den 30 mars 1917 att giva vederbörande taxeringsmyndigheter del av vad riksdagen sålunda anfört.

Oaktat denna riksdagens tydligt uttalade åsikt, att förordningen om särskilt avdrag vid 1917 års taxering skulle komma till vidsträcktaste användning, blev denna rätt till avdrag och skattelindring högst ojämnt använd av de olika taxeringsmyndigheterna.

Någon klarläggande och belysande statistik är jag icke i stånd att lämna. Kan endast anföra, vad som framkom vid möte i Flen den 5 dennes med ordförandena och kronans ombud i taxeringsnämnderna i Södermanlands län.

En del taxeringsnämnder hade icke alls utnyttjat denna möjlighet till skattelindring för de lägsta inkomstgrupperna. En eller annan taxeringsnämnd hade medgivit dessa särskilda avdrag, men i stället icke utnyttjat den i bevillningsförordningens 12 § medgivna rätten till det första bevillningsfria avdragets höjande — där mannen jämte sig själv har mera än tre att försörja — till 650 kronor.

Taxeringsnämndernas subjektiva omdöme kommer helt naturligt att härvidlag göra avdragsrätten högst ojämn.

Kungl. Maj:ts och rikets kammarrätt, som väl borde få räknas såsom auktoritet på detta område, yttrade i sitt förslag till bestämmelser rörande skattelindring vid 1917 års taxering, efter att hava erinrat om, att anordningen med skattelindringen enligt 1916 års förordning icke syntes vara i allo tillfredsställande, följande:

»Enligt nämnda förordning är rätten till avdrag allenast villkorlig och beroende av beskattningsnämndens fria skön. Nämnden har att pröva behovet i varje särskilt fall, och några som helst grunder för denna dess prövning äro icke givna.

Upplysningar saknas visserligen, huru årets beskattningsnämnder, i första hand taxeringsnämnderna, förfarit vid förordningens tillämpning, men det är tydligt, att en fullt jämn och rättvis prövning knappast varit möjlig ens inom samma taxeringsdistrikt. Att inom en så vid ram, som den förordningen lämnat öppen för det subjektiva omdömet, gradera det olika behovet i olika fall måste stöta på de största svårigheter. Än mindre lär det kunna förväntas, att olika nämnder skola följa enhetliga principer vid tillämpningen. Nästan med nödvändighet måste praxis i olika orter förete stötande avvikelser.

Dylika oegentligheter, likasom givetvis mycket obehag och besvär för nämnderna själva, torde kunna undvikas, om rätten till avdrag göres under stadgade förutsättningar ovillkorlig, på sätt också fallet är i fråga om de vanliga bevillningsfria avdragen.»

Detta kammarrättens yttrande har den vunna erfarenheten ytterligare bestyrkt.

Då det dessutom tvivelsutan är Kungl. Maj:ts mening, att denna avdragsrätt skall komma till den allra största användning, tala alla skäl för att också göra denna särskilda avdragsrätt ovillkorlig.

En skattebetalande grupp i samhället, nämligen statarna, får sin beskattningsbara inkomst i år avsevärt stegrad på grund av de höga priserna på naturprodukterna, utan att man kan säga att skatteförmågan ökats i samma grad.

Och gå vi till övriga arbetaregrupper och lägre tjänstemän, kunna vi konstatera samma förhållande; till och med att skatteförmågan avsevärt sjunkit sedan förra året på grund av den alltjämt pågående prisfördyringen.

Felet med vår skattelagstiftning är just det, att det bevillningsfria avdraget är alldeles för lågt. Då Kungl. Maj:ts förslag endast avser att åt familjeförsörjare med relativt små inkomster medgiva rätt

till särskilt avdrag vid 1918 års taxering, och då den särskilda inverkan på de kommunala skatteförhållandena, som en sådan obligatorisk skattelindring komme att medföra, i allt fall kan delvis regleras genom statens bidrag för utjämning av det kommunala skattetrycket, samt då det särskilda avdraget vid bevillningstaxeringen ur skattelindrings-synpunkt är det betydelsefullaste, får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen behagade besluta, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 69, om förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1918 års taxering till bevillning för inkomst av kapital eller arbete samt till inkomst- och förmögenhetsskatt, att avdragen, som röra bevillningstaxeringen, bliva ovillkorliga.

Och anhålles, att vederbörande utskott vidtager härför nödig ändring i den föreslagna lagtexten.

Stockholm den 14 februari 1918.

Gustaf Olsson

i Ramsta.